

Analýza veřejného prostranství - Škroupova náměstí v České Lípě

Podklad pro zadání architektonické soutěže na úpravu náměstí

Zhotovitel: Ing. arch. Robert Sedlák, atelier mezidomy

červen 2018

Objednatel:**Město Česká Lípa**

Náměstí T.G.M. č. p. 1

470 36 Česká Lípa

IČ:002604287

Telefon: +420 487 881 111

Kontaktní osoba: Bc. et BcA. Vendula Fedorčáková

E-mail: fedorcakova@mucl.cz

Zhotovitel:**Ing. arch. Robert Sedlák, atelier mezidomy**

Skácelova 26, 612 00 Brno

IČ:68695535

Telefon: +420 737 772 673

E-mail: sedlak@mezidomy.cz

OBSAH

1. Úvod	3
2. Rozhovory	4
3. Plánování s veřejností	6
4. Anketa	7
5. Analýza veřejného prostoru	8
6. Závěry a doporučení.....	14

1. ÚVOD

SMYSL A CÍL ANALÝZY

Než začne architekt navrhovat, měl by mít zadání – soupis témat a požadavků na budoucí řešení. Takové zadání je zvláště potřebné v případě architektonické soutěže, kde porota bude na základě stanovených kritérií srovnávat různé návrhy. V případě úprav náměstí jsou architekty klienty všichni uživatelé místa a je tedy třeba jejich představy do zadání začlenit.

"Nejprve diagnóza, potom léčba" říká světoznámý urbanista Jan Gehl, který více než 50 let pomáhá městům s kvalitou veřejného prostoru. Tato analýza je souborem zjištění získaných různými formami tak, aby výsledná informace byla co možná neobjektivnější: Na veřejném setkání jsme s lidmi diskutovali o hodnotách a problémech náměstí i o budoucích očekáváních. Vedli jsme rozhovory s lidmi, kteří v domech na náměstí podnikají nebo řídí instituce. Názory obyvatel města jsme zjišťovali prostřednictvím ankety. Takto získané informace jsou doplněny o výsledky vlastních pozorování prostoru a jeho vyhodnocení ve vztahu ke stanoveným kritériím kvality.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKROUPOVĚ NÁMĚSTÍ

Škroupovo náměstí se nachází v historickém centru České Lípy a je součástí městské památkové zóny. Nachází se také v zóně s omezeným vjezdem motorových vozidel. Poblíž západní hrany náměstí se nachází lokalita Tilia – proluka se záměrem výstavby městské knihovny. Východní strana náměstí je schodištěm propojená s ulicí Jindřicha z Lipé, která je jednou z nejvíce frekventovaných pěších ulic propojující hlavní náměstí TGM s náměstím E. Beneše, kde se nachází mj. obchodní dům a kapacitní parkoviště.

Škroupovo náměstí je tedy jakýmsi vedlejším náměstím, které je stranou hlavního ruchu. Návštěvníci na náměstí přicházejí buď do Domu dětí a mládeže Libertin (v kroužcích je zde zapsáno cca 2000 dětí) nebo na farmářské trhy, které se konají ve čtvrtek dopoledne s návštěvností 600-1200 zákazníků dle sezony.

Náměstí v současnosti působí velmi zanedbaným dojmem. Nerovný asfaltový povrch je pokreslený čarami, které na značné ploše vymezují parkovací stání. Z původní skupiny stromů ve středu náměstí už zbývají jen tři.

Centra měst se v posledních letech mění z místa nákupů na prostředí pro trávení volného času, zábavu, setkávání, projevů kultury a tradic, místa s jedinečnou historií. To je výzva i pro Škroupovo náměstí.

2. ROZHOVORY

Dne 14. 6. se uskutečnily rozhovory s místními partnery s cílem zjistit jejich názor na aktuální stav náměstí i představy a plány do budoucna. O své názory se podělili:

- > ředitelka DDM Libertis paní M. Netolická
 - DDM sídlí v objektu bývalé školy na jižní straně náměstí, je zde v pronájmu u církve a existuje i varianta stěhování do jiného objektu
- > ředitel hotelu Morris pan S. Malec
 - Hotelu Morris náleží několik sousedících objektů na severní straně Škroupova náměstí a Vila Morris na jižní straně na nároží s ulicí Prokopa Holého.
- > provozovatel Baru Kocour pan K. Novotný
 - Bar je v objektu v pronájmu, provozovatel na náměstí autem nezajíždí a neparkuje, zboží si nechává dovážet.
- > majitel restaurace a pensionu U Hrabala pan F. Hrabal
 - vlastní objekt s restaurací se vstupem z náměstí TGM, ze Škroupova náměstí je pouze podružný vstup (nápisy vinotéka, penzion)
- > manažer farmářského trhu pan L. Uhlík
 - provozuje trhy i v dalších městech v Severočeském kraji
- > majitelka a vedoucí prodejny Apettito paní M. Landová
 - prodejnu lahůdek plánuje dočasně uzavřít z personálních důvodů

Zjištění z rozhovorů jsou utříděna tematicky:

PROVOZ A PARKOVÁNÍ

- > DDM není dostupný autem, což většina rodičů respektuje, nicméně někteří rodiče na náměstí i přes zákaz zajíždí - když na náměstí lidé nemohou zjet autem, měla by být k dispozici kvalitní veřejná doprava, to však není – spíše se ruší spoje a zastávky.
- > Jsou zmiňovány provozní potíže: při akcích DDM se nedaří uvolnit náměstí od aut, naopak v době konání trhů se kvůli zakazu vjezdu nedostanou podnikatelé ze Škroupova náměstí ke své provozovně.
- > Hotel Morris využívá cca 10 parkovacích stání, ale stačilo by jich případně i méně.

- > Z pohledu některých dotazovaných zabírají parkovací místa na Škroupově náměstí vozidla MěÚ, resp. zaměstnanců MěÚ a tato auta by údajně měla parkovat jinde (dle informací MěÚ parkují auta úřadu již 7 let na parkovišti U Synagogy).
- > Podle jednoho z názorů by parkování mělo být jen u ulice P. Holého a dál už by mělo být náměstí řešeno jen jako pěší zóna.
- > Jeden z podnikatelů konstatuje, že náměstí je dobrým místem pro jeho podnik, protože je stranou ruchu a přitom dobře dostupné.

AKTIVITY NA NÁMĚSTÍ

- > Střed města skomírá, což je dáno zřejmě odlivem lidí do nákupních center na periferii.
- > DDM Libertin místo výrazně oživuje, má zapsáno 2000 dětí v kroužcích a je v centru, výhodou je snadná dostupnost dalších cílů pro děti i rodiče.
- > Na náměstí chybí lavičky a adekvátní venkovní prostor pro děti.
- > Na upraveném Škroupově náměstí by měla být kašna a hřiště na pétanque
- > Problematické je venčení psů na zvýšených trávnících – ty pak nemohou sloužit lidem.
- > Z ankety, kterou uspořádal DDM na svém facebooku, nejsilněji vyplývá přání posílit relaxační charakter náměstí spolu s rozšířením provozu farmářského trhu na více dní a odpolední časy.
- > V přízemí Hotelu Morris jsou technické provozy a není možné je aktivně otevřít a oživit tak Škroupovo náměstí. V objektu č.p.10 (u uličky) ve vlastnictví hotelu jsou nebytové prostory a je zde plánováno kadeřnictví nebo podobný provoz.
- > Nedostatkem současného stavu je chybějící veřejné WC (lidé chodí do restaurací), veřejné WC bylo navrženo v jedné ze starších architektonických studií vedle schodiště na Škroupovo nám v ulici J. z Lipé; nebylo ale realizováno.
- > Na náměstí bývalo více venkovního posezení (zahrádek) a někteří podnikatelé by měli zájem opět zahrádky zřídit, „nejlépe hned u schodiště do ulice J. z Lipé, ale podmínkou je adekvátní prostředí, které lidé potřebují proto, aby poseděli“ (paušální cena 500 Kč/měsíc za pronájem prostranství pro zahrádku je hodnocena jako vstřícná).
- > Náměstí je třeba „vrátit duši“: parkoviště uprostřed náměstí nahradit zelení a „něčím pro děti“, náměstí by mělo být využito pro „relax, kafe, zmrzlinu, blešáky“.

FARMÁŘSKÝ TRH

- > Trh prospívá náměstí tím, že „sem tahá lidi“ – odhadovaný počet návštěvníků je 600-1200 během jednoho (čtvrtečního) dopoledne. Bylo by vhodné místo doplnit drobným vybavením pro „mamky s kočárky a s malými dětmi, nějaké herní prvky“, aby se návštěvníci mohli déle zdržet.
- > Trhovcům zde chybí tekoucí voda a trvalé WC (mobilní buňka kazí vzhled náměstí).
- > Aktuální rozmístění stánků provozu trhu vyhovuje.
- > Prodejci si chválí stín pod stromy – vyhovuje jak jim, tak i zákazníkům.
- > Trh na pozvání manažera oživoval harmonikář, který však byl vykazován policisty kvůli žebrání (hraní do klobouku). V legalizaci muzicírování by správce trhu uvítal podporu města.
- > Trhy jsou fajn jako podpora místních farmářů, ale lidé během všedního dopoledne nestíhají nakoupit. Za příklad jsou dávány farmářské trhy v Úštěku.
- > Rozvoj trhu je podle manažera trhu limitován počtem a kapacitou prodejců – ani déle odpoledne, ani v dalších dnech prodej nezvládají. Také budoucnost trhu je omezena tím, že soukromí zemědělci jsou staršího věku, je to práce náročná a „mladí dít nebudou“.

VZHLED A REFLEXE HISTORIE

- > Hlavní hodnotou náměstí je klid a vzrostlé stromy (které však už dožívají).
- > Při úpravě náměstí by měl být respektován jeho historický ráz.
- > Dotazovaní zmiňují, že Škroupovo náměstí se řeší už dlouho (studie atelieru Borchardt z roku 1999).
- > Hotel Morris vítá aktivity vedoucí k úpravě náměstí a úpravu podpoří např. odstíněním odpadových kontejnerů situovaných před budovou.
- > Prostor před Vilou Morris by majitel rád upravil s posezením a drobnou zelení, i na úkor parkování.
- > Za problém je označován nevzhledný shluk kontejnerů s odpadky kolem.
- > Jeden z místních podnikatelů zdar svého podnikání nijak nespojuje s podobou náměstí.

Jedním ze zmiňovaných nedostatků náměstí je toto zákoutí s odpadovými kontejnery

Kultivovaný vzhled některých provozoven přispívá ke kvalitě prostředí – a kontrastuje tak s asfaltovým povrchem

3. PLÁNOVÁNÍ S VEŘEJNOSTÍ

Přímo na náměstí se sešlo asi 30 účastníků. Prvním tématem řízené diskuse byly současné hodnoty náměstí, pak se pozornost zaměřila k problémům a v další části byla řeč o námětech pro budoucí úpravy náměstí. V závěru účastníci bodováním vyjádřili své priority.

HODNOTY

> Vzrostlá zeleň (stín, příjemné klima)	10
> Travnaté plochy, mj. využívané dětmi z DDM	8
> Farmářské trhy	8
> Parkování	5
> Vazba na historii města	4
> Prostor pro neformální setkávání	2
> Možnosti občerstvení, zahrádky	1
> Historické budovy vymezující náměstí	1
> Propojení s ulicí Jindřicha z Lipé	1
> Funkční mix – bydlení, služby, obchody, DDM a dobrá obslužnost	1

Plánovací setkání (foto: www.mucl.cz)

PROBLÉMY

> Řešení tříděného odpadu (dostupné, ale nevzhledné a někdy přeplněné)	9
> Stav povrchů (komunikací)	4
> (Ne)využití objektu Tilia	4
> Parkování automobilů	2
> Nevyužitý potenciál náměstí (málo žije)	2
> Špatné osvětlení	1
> Zpoplatněné rezidentní parkování	1
> Problematická orientace na náměstí (č. popisná, č. orientační nelogicky řazená)	1
> Problematická orientace v rámci města (orientační systém nedostačuje)	1
> Bývalý hřbitov a kostel (+ katakomby) jako komplikace rekonstrukce náměstí	1
> Venčení psů, zejména na travnatých plochách	

NÁMĚTY

> Doplnit lavičky	12
> Oživit nabídkou kultury na Škroupově náměstí (večerní komorní koncerty)	12
> Zachovat a rozšířit vzrostlou zeleň (zajistit stín!) a zohlednit adekvátní typ zeleně	10
> Rozšířit hlavní aktivity města na Škroupovo náměstí (Vánoce i jiné svátky)	9
> Zapojit element vody (kašna, fontána)	7
> Interpretovat místní dědictví – vhodně prezentovat historii místa	6
> Redukovat parkování (od omezení až k řešení „zóna bez aut“)	5
> Rozšířit provozní dobu trhů (o odpolední čas)	5
> Nasměrovat pohyb pěších a cyklistů z ul. J. z Lipé na (skrže) Škroupovo nám.	5
> Zohlednit různé funkce (pobytovou, reprezentativní/historickou, parkování)	4
> Odlišit „režim“ Škroupova nám. a nám. TGM - pobyt vs. průjezd a parkování (když se na TGM jezdí a parkuje, na Škroupově nám. by se nemělo)	3
> Důstojný povrch pro náměstí v historickém centru	2

Číselný údaj u jednotlivých odrážek představuje počet bodů přidělených účastníky setkání.

4. ANKETA

V týdnu od 18. do 25. června mohli obyvatelé města na městském webu odpovědět na anketní otázky týkající se současnosti a budoucnosti Škroupova náměstí. Celkem odpovědělo **312 respondentů**.

Více než polovina respondentů (55%) navštěvuje náměstí jen občas, 27 % jednou týdně a 13% z nich uvádí, že se na náměstí vyskytuje denně.

V současnosti si respondenti na náměstí nejvíce cení farmářských trhů (66%), dále oceňují fakt, že se jedná o veřejný prostor v centru města (41%), historický ráz je hodnotou pro 32% odpovídajících a nabídku služeb oceňuje 10% respondentů (bylo možné označit více než jednu odpověď).

Také v budoucnu by více než dvě třetiny (70%) respondentů na náměstí přilákaly trhy a více než polovinu respondentů pak **komorní kulturní akce spolu s klidovou zónou** - parkovou úpravou a posezením (59%). Třináct procent respondentů by na náměstí zavítalo za širší nabídkou služeb.

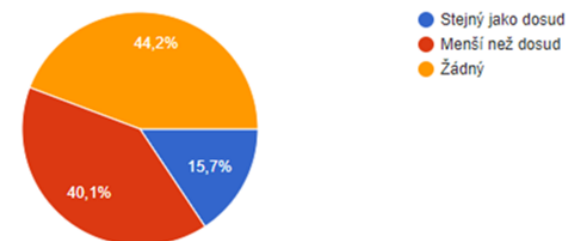
Další otázka se týkala charakteru zeleně. **Téměř tři čtvrtiny respondentů si přejí na náměstí stromy** – půl na půl jsou preference vysokých a nízkých stromů. 50% odpovědí mluví ve prospěch **travnaté plochy** a dvě procenta respondentů by nejraději viděli toto náměstí bez zeleně.

V anketě byl zjišťován také názor na dopravu a parkování. Téměř **polovina odpovědí (44%) je pro zrušení parkování** na Škroupově náměstí a **40% respondentů chce parkování omezit**. Šestnáct procent odpovídajících si přeje stejný rozsah parkování jako nyní.

Jako pěší zónu si Škroupovo náměstí představují více než dvě třetiny dotazovaných (70%) a 23% by umožnilo vjezd jen do části náměstí. 7% respondentů je pro volný průjezd do celého prostoru náměstí. Poměrně vyhraněné názory na otázky vjezdu a parkování lze vysvětlit tím, že v anketě se vyjadřuje více běžných návštěvníků náměstí přicházejících z celého města než těch, kteří zde bydlí nebo podnikají a kteří tedy mají na tyto otázky patrně odlišný názor, nicméně jsou mezi respondenty ankety v menšině.

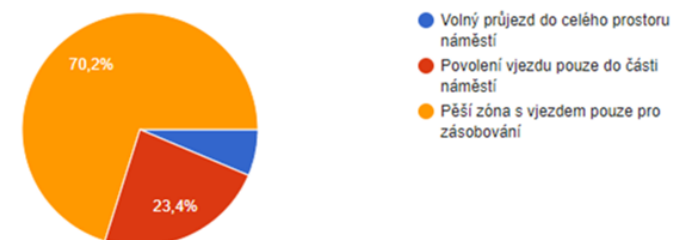
Jaký prostor by podle vás mělo zabírat parkování?

312 odpovědí

Jakou roli by podle vás měla na náměstí hrát doprava?

312 odpovědí

5. ANALÝZA VEŘEJNÉHO PROSTORU

Kvalitu veřejného prostranství (náměstí) je možné posuzovat jednoduše podle toho, zda se na něm můžeme cítit bezpečně, zda tu máme vhodné podmínky pro pohyb i pobyt a také, jaké využití nám nabízí prostor náměstí i přízemí okolních domů. Tímto pohledem jsme pozorovali fyzický vzhled náměstí i život, který se zde odehrává. Další popis je zpracován v následujících kapitolkách:

BEZPEČÍ

- > dopravní bezpečnost
- > sociální bezpečnost

POHODLÍ

- > podmínky pro pohyb, bariéry
- > parkování
- > podmínky pro pobyt
- > mikroklima

PROŽITEK

- > reflexe historie
- > parter
- > využití

DOPRAVNÍ BEZPEČNOST

Na náměstí platí zákaz vjezdu motorových vozidel s výjimkou dopravní obsluhy. Nejsou odděleny chodníky a vozovka, prostor je sdílený chodci, cyklisty i automobily. Z tohoto důvodu zřejmě subjektivně lidé hodnotí prostor jako ne zcela bezpečný, i když s ohledem na drobné měřítko se auta nemohou pohybovat rychle.

SOCIÁLNÍ BEZPEČNOST

V domech vymezujících náměstí jsou zastoupeny různé typy využití – obchod, služby, ubytování, bydlení, školství atd. Lokalita má tedy velmi dobré předpoklady pro to, aby zde díky přítomnosti lidí na a okolo náměstí během celého dne i noci fungoval přirozený sociální dohled. Návštěvník tak nemusí mít strach, že se „nedovolá pomoci“ jako v místech, kde se lidé zdržují jen během dne nebo jen v noci. I měřítko náměstí umožňuje jej snadno přehlédnout, pokrýt pohledem.

PODMÍNKY PRO POHYB, BARIÉRY

Na náměstí se nenacházejí podstatné bariéry, které by bránily v pěším pohybu náměstím, s výjimkou parkujících vozidel, zejména ve střední části náměstí, případně i u některých vstupů do domů. Za bariéru lze případně považovat zvýšené trávníky vymezené zídkami, nicméně vzhledem k poloze a rozsahu ploch je snadno možné je obejít.

Z hlediska bezbariérového provozu jsou překážkou samozřejmě schodiště – do ulice Jindřicha z Lipé a v uličce k náměstí TGM. Tato schodiště jsou však součástí historické vrstvy středověkého města, přispívají k charakteru místa a je třeba je považovat za dané.

Asfaltový povrch je kromě estetického hlediska problematický i vzhledem k jeho nerovnosti.

Vyznačená parkovací stání na povrchu, který esteticky ani kvalitativně neodpovídá významu historického náměstí.

PARKOVÁNÍ

Parkování na náměstí je povoleno držitelům parkovací karty – trvale bydlícím nebo podnikajícím, kteří mají v lokalitě provozovnu. Na náměstí je vyznačeno cca 65 parkovacích míst, a to po obvodu náměstí a ve střední části.

Parkující auta jsou problémem, pokud tvoří bariéru pro pohyb náměstím anebo pokud brání jiným žádoucím aktivitám – např. zabírají místo předzahrádkám kaváren a restaurací, nezůstává místo pro hry dětí, lavičky, zeleň. V případě Škroupova náměstí, jakožto jednoho z hlavních veřejných prostorů města, je velké množství parkujících aut také estetickou závadou. V případě mimořádných akcí – trhy, kulturní a společenské akce – by mělo být množství parkujících aut výrazněji regulováno.

K dopravní obsluze bydlení, podnikání i dalším funkcím kolem náměstí často postačuje krátkodobé parkování – množství aut parkujících na náměstí tak lze efektivně omezit zejména redukcí dlouhodobého parkování, pro které je možné využít kapacitní parkoviště např. na náměstí E. Beneše.

Parkovací stání na místech, která by mohla být využita pro pobývání na náměstí – stav / potenciál

Parkující auta dominují středu náměstí i jeho okrajům. Zde prostor před DDM Libertin.

Střed náměstí s charakterem parkoviště, často využívaného pro dlouhodobé stání

PODMÍNKY PRO POBYT

Možnost na náměstí posedět – strávit nějaký čas na zahrádce u kávy nebo se kochat okolním děním z lavičky ve stínu stromu – je pro kvalitní veřejný prostor zásadní. Živé město tvoří zejména lidé pobývající ve veřejném prostoru na rozdíl od chodců, kteří náměstím pouze procházejí.

V kontrastu k výše zmíněnému je třeba konstatovat, že na Škroupově náměstí není jediná veřejná lavička. Dvojici laviček instaloval před svůj vstup DDM Libertin, další možnosti posezení jsou na kamenných zídkách vymezujících zvýšené travnaté plochy – to se také počítá, ale nestačí to. „Placené“ posezení na zahrádce nabízí Apetito a zejména Bar Kocour, kde mnoho lidí odpoledne a podvečer tuto možnost využívá. Zahrádka baru je tak oživujícím bodem náměstí spolu s prostranstvím před DDM, kde je velký pohyb dětí a mládeže.

Pobyťový potenciál travnatých ploch uprostřed náměstí je snížen jejich nízkou kvalitou (venčení psů) a přilehlým zákoutím s mobilní WC buňkou a kontejnerovým hnízdem.

Jediné stávající lavičky na náměstí jsou u vstupu do DDM.

MIKROKLIMA

Chuť pobývat na náměstí je do značné míry spojena s mikroklimatickými podmínkami. Souvislá zástavba vymezující náměstí a příznivé měřítko prostoru omezuje poryvy větru, u fasád domů lze podle zájmu a roční doby najít stín i sluneční paprsky. Vnitřní prostor náměstí je stíněn několika (na poměry historického centra města velmi) vzrostlými stromy. Kromě jasného praktického účinku těchto stromů je jejich přínosem i nesporný příspěvek k charakteru a atmosféře náměstí. Tyto vzrostlé stromy dožívají, řada z nich musela být z bezpečnostních důvodů pokácena. Bez stromů stínících střed náměstí by však tento prostor ztratil kus toho, čím je jedinečný.

Vzrostlé stromy vytváří na náměstí velmi příjemné mikroklima.

REFLEXE HISTORIE

Díky své poloze v centru města (které je městskou památkovou zónou) má Škroupovo náměstí bohatou historii vepsanou do domů obklopujících toto náměstí. Historické stopy jsou skryty i pod asfaltovými vysprávkami, které pokrývají povrch náměstí. O tom, co se skrývá pod zemí, pojednává podrobně archeofyzikální výzkum, provedený v květnu 2018 týmem PŘF UK. Identifikovány byly stopy zaniklého farního kostela, zvonice a dalších drobnějších staveb, které ve středověku prakticky vyplnily prostor náměstí a tedy spíše než o náměstí se jednalo o dvojici ulic.

Za zmínku stojí podoba a provoz náměstí z 19. a počátku 20. století, kdy prostor oživoval ruch chlapecké školy (v dnešní budově DDM) a pravidelné trhy – proto dodnes je náměstí neoficiálně nazýváno jako tržní.

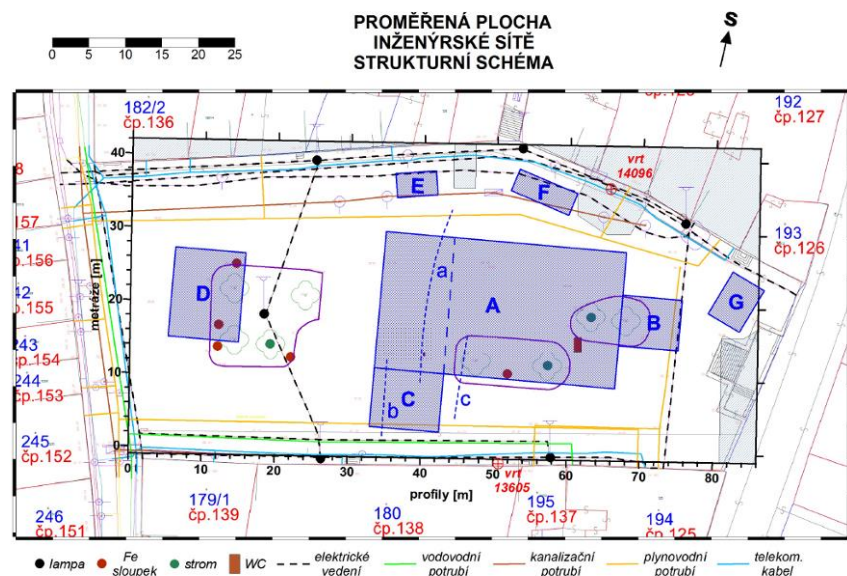

Schéma objektů zjištěných archeofyzikálním výzkumem.

Historický snímek z doby kolem roku 1935 – trh ve stínu stromů, na kamenné dlažbě. (zdroj: www.bomischleipa.cz)

Fotografie z roku 1901 – Školní náměstí s chlapeckou školou, dnes DDM Libertin. (zdroj: www.bomischleipa.cz)

PARTER

Život na náměstí úzce souvisí s využitím přízemí budov, které náměstí vymezují - tzv. parter. Ten je primárním zdrojem života na náměstí. Živý parter také přispívá k pocitu bezpečí ve veřejném prostoru, drobné provozovny navíc podporují lokální ekonomiku.

Škroupovo náměstí je „druhým“ náměstím v centru města, vedle toho hlavního, reprezentativního, tedy náměstí TGM. Je trošku schované, klidné, civilní. Pro obyvatele města je „zadním dvorkem“, který někteří návštěvníci města možná ani neobjeví.

Škroupovo náměstí si může zachovat svůj klidnější charakter, nicméně doplnění nějaké kavárny či hospůdky s venkovním posezením by ke kvalitě prostoru přispělo výše uvedenými klady a současně by neubralo atmosféře místa.

Café, bar a bistro jsou ukázkovými příklady živého parteru. K životu na náměstí svým způsobem pozitivně přispívá i DDM Libertin. Velký počet domů má potenciál pro aktivní přízemí.

Aktivní parter / výlohy, minimální návštěvnost / veřejná budova oživující předprostor / potenciál

Zahrádka bistra Apetito, v pozadí komerční prostory k pronájmu a auta parkující před obchodem

Esteticky upravený předprostor kavárny – dobrý příklad domu, který komunikuje s veřejným prostorem.

VYUŽITÍ

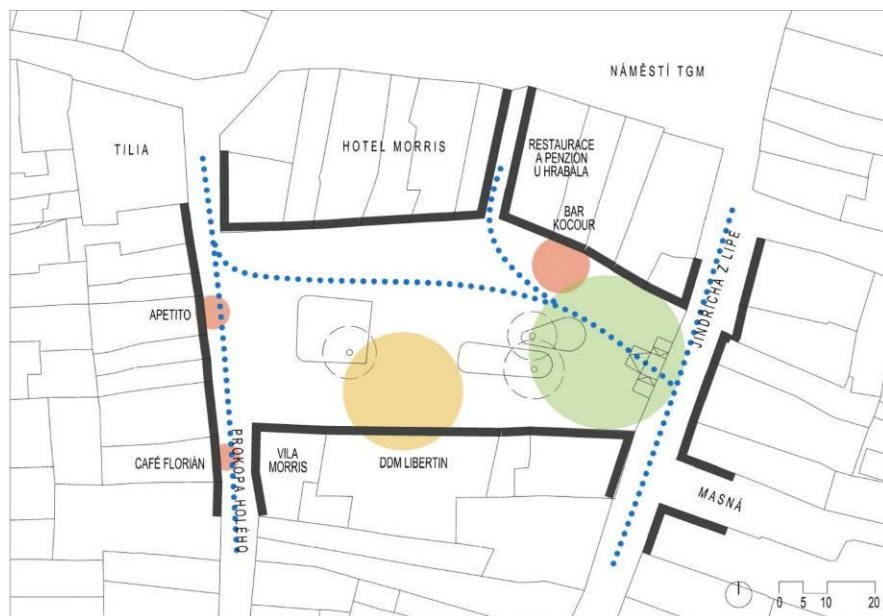
Co se na náměstí děje? Jak je lidmi využíváno? I v průběhu dne jsou období, kdy na náměstí nezahlednete ani živáčka. V poměrně skromném počtu náměstí křižují chodci – hlavní vysledované pěší trasy jsou vyznačeny na schématu.

Na náměstí není jediná lavička s výjimkou dvou dětských umístěných u vstupu do DDM. Ti, kteří se na náměstí chtějí posadit, berou za vděk zídou vymezující travnaté plochy pod stromy, nebo posedí na zahrádce před některým z místních gastronomických provozů.

V prostoru je možné zhlédnout také děti z Libertinu, které zde tráví čas v souvislosti s návštěvou DDM nebo přímo v rámci organizované aktivity – například výtvarného atelieru.

Čtvrtek dopoledne je pravidelným časem konání farmářského trhu, který přitahuje návštěvníky do východní části náměstí u schodiště z frekventované ulice Jindřicha z Lipé. (Další informace o trhu v kapitole Rozhovory). V době konání trhu je v dané části náměstí zákaz vjezdu a parkování.

Na náměstí se dle zjištění nekonají žádné kulturní nebo společenské akce.

Hlavní pěší trasy / letní zahrádky provozoven / zóna využívaná návštěvníky DDM / prostor farmářského trhu

Plenér výtvarného kroužku DDM Libertin

Farmářský trh ve čtvrtek dopoledne

6. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Doporučení nemají být a nejsou návrhem řešení. Jsou podkladem, odrazovým můstkem pro návrh. Záměrně se drží v obecné rovině, aby umožnily hledání co možná nejlepšího konkrétního řešení.

Škroupovo náměstí má své hodnoty, které je třeba chránit. Je to velmi cenný prostor, který má i nyní svůj charakter a atmosféru. Na náměstí se setkávají různé zájmy a hledání nové podoby prostranství bude hledáním rovnováhy mezi těmito zájmy. Například požadavek na určitou kapacitu pro parkování versus klidný prostor pro pobyt nelze naplnit současně, nicméně využití prostoru může být flexibilní – například přes noc může na náměstí parkovat více aut, během dne a při akcích jen v nejnutnějším počtu – podobně jako v současném případě při konání farmářských trhů.

Díky kvalitám, které náměstí už nyní má, stačí relativně málo – nová dlažba, výsadba stromů, doplnění mobiliáře, nové řešení stanoviště tříděného odpadu – a náměstí bude skvělým místem.

Doporučení pro Škroupovo náměstí:

BEZPEČNÉ PROSTŘEDÍ A POHYB NÁMĚSTÍM

- > Zachovat režim pěší zóny.
- > Zachovat podmínky pro sociální bezpečnost, tedy pestré využití budov na náměstí.
- > Zachovat přehlednost prostoru – nevytvářet pohledové ani komunikační bariéry (ne souvislé plochy parkování, ne (vyšší) keřovou zeleň apod.).
- > Prostor pro pohyb vozidel případně vymezit (usměrnit) pomocí sloupků, nikoli výškovým členěním chodníku a vozovky.

POBYT

- > Nabídnout možnost posezení na náměstí, nejlépe v místech s výhledy na okolní dění, tedy z vnitřního prostoru náměstí do okolí nebo případně i od fasád. Je tu i možnost vyčlenit centrální pobytový prostor a propojit jej s předprostorem Libertinu – viz schéma.
- > Je třeba nabídnout pohodlné lavičky s opěradly, i když by budoucí řešení zachovávalo princip posezení na zídkách podobně jako v současnosti.
- > Trávník k charakteru historického náměstí příliš nepatří, nicméně pokud by součástí nového řešení měl být trávník, pak kvalitní pobytový, pro posezení, nikoli pro venčení psů, (zavlažovaný, zachycenou dešťovou vodou ze střech).
- > Instalaci veřejností zmiňovaných herních prvků pro děti je třeba zvážit s ohledem na historický charakter náměstí – je vhodné dětským návštěvníkům něco nabídnout, rozhodně by se však nemělo jednat o klasické herní prvky, spíše o „interaktivní“ sochu apod.

Schéma pobytových ploch – kromě předzahrádek gastro-provozů je nabídnut zklidněný střed s vazbou na Libertin, z něž může život přirozeně vyjít do prostoru náměstí.

PARKOVÁNÍ

- > Nutnou kapacitu parkování na náměstí řešit tak, aby auta byla hosty na náměstí sloužícím primárně lidem, nikoli aby se pěší návštěvníci cítili jako na parkovišti (sjednocený povrch náměstí s parkovacími místy vyznačenými jen jiným odstínem dlažby, kovovými terčíky apod.)
- > Nezbytný rozsah parkování je zřejmě lépe situovat u budov a raději ponechat volný prostor uprostřed náměstí – střed náměstí tak zůstane snadno přístupný; kolmé parkování u domů pak pouze tam, kde není v kolizi s aktivitami v parteru (tzn. neparkovat před DDM, obchody a respektovat předzahrádky).
- > Parkovací stání na náměstí vyhradit pro krátkodobé parkování (dopravní obsluha, zásobování) a omezit dlouhodobé odstavování vozidel (celodenní parkování).

Pro parkování je doporučeno využít raději místa před fasádami domů bez „živého“ přízemí. Při určitém typu řešení lze parkovat i ve střední části – ale jen výjimečně a v okrajových časech, na místě, které není parkovištěm, ale součástí pobytové plochy náměstí.

ZELEŇ A MIKROKLIMA

- > Obnovit charakteristický rys Škroupova náměstí – skupinu stromů velkého vzrůstu – jako základní předpoklad příznivého mikroklima ve stále teplejších letních měsících; také jako odlišnost od hlavního náměstí TGM
- > K příznivé atmosféře náměstí přispěje také vodní prvek. Důležité je, aby voda byla tekoucí nebo tryskající (ne stojatá), s možností se jí dotýkat (což oceňují především děti). Pro provoz trhu je žádoucí zdroj a podoba vodního prvku vhodná pro opláchnutí ovoce, umytí rukou apod.

Obnovy stromové výsadby ve střední části náměstí zachová historický charakter náměstí a výrazně podpoří příznivé mikroklima prostoru.

PARTER

- > Podporovat živý parter - jednáním s provozovateli a vlastníky a vycházením vstříc jejich potřebám (jsou to místní podnikatelé v centru města, ne nadnárodní řetězce na periferii).
- > Kulturnost a estetiku parteru podpořit příspěvky na opravu fasády s podmínkou respektování stanovených pravidel pro vzhled.
- > Zachovat příznivou politiku poplatků za předzahrádky; v případě kolize upřednostnit oživení prostoru před domem před parkováním (předprostor Vily Morris).

AKTIVITY

- > Je skvělé, že na Škroupově náměstí funguje farmářský trh. Je třeba jej podporovat a rozvíjet. Pokud jsou limitem časové možnosti prodejců, lze je prostřídat s jiným druhem trhů – bleší trhy, řemeslné výrobky, lahůdky apod. – doplněnými o drobný kulturní program a posílit tak tradici trhů a podpořit jejich návštěvnost. Při funkčním zázemí v podobě možnosti posezení na lavičkách nebo zahrádce kavárny bude náměstí atraktivním cílem. Trh je a měl by nadále zůstat krystalizačním bodem pro další aktivity, které se přirozeně „nabalují“ (hrající harmonikář, posezení pod stromy, káva...)
- > Pro pohodu návštěvníků (i prodejců na trhu) je třeba najít řešení veřejného WC.
- > Poptávka po komorních koncertech a drobných kulturních akcích se setkává s kýženou atmosférou (charakterem) náměstí a pro tyto akce se jistě najde místo buď ve střední části náměstí, nebo i jinde – je ale třeba mít tento požadavek na paměti a promítnout jej např. do režimů parkování a dalších scénářů využití.

ESTETIKA A STOPY HISTORIE

- > Velkou pozitivní změnou při úpravě náměstí jistě bude nahrazení asfaltového povrchu kamennou dlažbou (která se patrně nachází pod asfaltovým kobercem a lze ji využít, pokud by nepůsobila problémy příliš nerovným povrchem).
- > Prezentace historických vrstev (bývalého kostela) je důležitá, nicméně by neměla novému řešení dominovat a snižovat užitnost náměstí.
- > Další změnou, která vylepší dojem z náměstí, bude adekvátní řešení míst pro ukládání odpadů – ideálně podzemní kontejnery místo těch klasických barevných. Kontejnery pro potřeby podnikatelských subjektů (např. Hotel Morris) by měly být umístěny buď uvnitř budov anebo alespoň pohledově odcloněny.
- > Při řešení veřejného osvětlení je třeba splnit již známou zásadu nezvyšování světelného smogu orientací svítidel k zemi, nikoli všesměrně nebo nahoru. Výjimečně mohou být velmi tlumeně nasvětleny např. historické fasády.

ŠIRŠÍ VAZBY

- > Oživení Škroupova náměstí v rámci centra města může přispět revitalizace lokality Tilia.
- > Spolu se Škroupovým náměstím (nebo v návaznosti) by měl být obnoven také povrch ulice Prokopa Holého.

Ing. arch. Robert Sedlák

Červen 2018